

«Η εφαρμογή των αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου ως θεμελιώδης προϋπόθεση σεβασμού της ΕΣΔΑ» | Κύκλος Ιδεών | Υπό την αιγίδα της Γ.Γ. του Συμβουλίου της Ευρώπης, Marija Pejčinović – Burić
| Αθήνα, 17.1.2020

Ευάγγελος Βενιζέλος

Εισαγωγική τοποθέτηση του συντονιστή της συζήτησης

Εκ μέρους του Κύκλου Ιδεών, ευχαριστώ θερμά την καθεμία και τον καθένα προσωπικά για την παρουσία σας. Απευθύνομαι στον κ. υφυπουργό Δικαιοσύνης, στις κυρίες και κύριους βουλευτές, στις κυρίες και στους κυρίους ανώτατους δικαστικούς λειτουργούς, Προέδρους και Επιτίμους Προέδρους των Ανωτάτων Δικαστηρίων, την Επίτιμο Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, Αντιπροέδρους και Επιτίμους Αντιπροέδρους των Ανωτάτων Δικαστηρίων, μέλη των Ανωτάτων Δικαστηρίων, εν ενεργεία και επί τιμή, που μας τιμούν με την παρουσία τους, τους δικηγόρους που εκπροσωπούνται εδώ στο υψηλότερο επίπεδο με τον Πρόεδρο του ΔΣΑ και της Ολομέλειας των προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων, τον κ. Δημήτρη Βερβεσό. Ευχαριστώ θερμά τον Πρέσβη της Γαλλίας ο οποίος μας τιμά με την παρουσία του.

Η εκδήλωσή μας έχει τεθεί υπό τη αιγίδα της Γενικής Γραμματέως του Συμβουλίου της Ευρώπης, της κυρίας Marija Pejčinović Burić, η οποία μας έχει απευθύνει τον ακόλουθο πολύ σύντομο χαιρετισμό:

«Τη χρονιά αυτή γιορτάζουμε την 70η επέτειο της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Τα 70 αυτά χρόνια, η εφαρμογή της ΕΣΔΑ ήταν προτεραιότητα του Συμβουλίου της Ευρώπης. Αυτό είναι ζωτικής σημασίας γιατί η ΕΣΔΑ είναι η ραχοκοκκαλιά (bearing wall) της δημοκρατικής ασφάλειας της ηπείρου μας.

Τα κράτη έχουν τη μεγαλύτερη ευθύνη ώστε να καταστεί αυτό το σύστημα λειτουργικό: πρέπει να καταστήσουν τα θεμελιώδη δικαιώματα ζωντανή πραγματικότητα και να προσφέρουν αποτελεσματικά ένδικα βοηθήματα που τα υποστηρίζουν. Και όταν το Δικαστήριο του Στρασβούργου εκδίδει αποφάσεις, αυτές πρέπει να εκτελούνται με έναν τρόπο ταχύ, πλήρη και αποτελεσματικό σε εθνικό επίπεδο. Η τυχόν αποτυχία θα πλήξει την αξιοπιστία του συλλογικού αυτού συστήματος. Εξίσου σημαντικό είναι ότι απογοητεύει τα θύματα, τα οποία θα έπρεπε να βασίζονται στη Δικαιοσύνη και το Νόμο.

Τα εθνικά δικαστήρια, κυρίως τα ανώτατα δικαστήρια, διαδραματίζουν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο σε αυτό το πεδίο και θα ήθελα να αποτίσω φόρο τιμής στο έργο τους. Χαίρομαι που πληροφορήθηκα ότι ο Πρόεδρος του ΕΔΔΑ καθώς και οι πρόεδροι των τριών ελληνικών ανωτάτων δικαστηρίων και ο Πρόεδρος του ΝΣΚ συμμετέχουν στη σημερινή εκδήλωση. Τέτοιου είδους συνεργασία και ο «διάλογος των δικαστών» είναι καθοριστικής σημασίας.

Καλωσορίζω την προθυμία των ελληνικών αρχών, κυρίως των ανωτάτων δικαστηρίων, να ενισχύσουν περαιτέρω την απαραίτητη συνεργασία με τους θεσμούς της Σύμβασης.

Εκφράζω τα συγχαρητήρια μου στους διοργανωτές της εκδήλωσης: Καλή επιτυχία σε όλους τους συμμετέχοντες.»

Εκ μέρους δε της αρμόδιας υπηρεσίας για την εκτέλεση των αποφάσεων του Δικαστηρίου, που λειτουργεί στην Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης, βρίσκεται εδώ ο επικεφαλής της κ. Fredrik Sundberg, ο οποίος παρακολουθεί την εκδήλωσή μας και θα παρέμβει κατά τη διάρκεια της συζήτησης. Τον καλωσορίζουμε στην Αθήνα και στην εκδήλωση και τον παρακαλούμε να μεταφέρει τις ευχαριστίες μας στην κυρία Γενική Γραμματέα του Συμβουλίου της Ευρώπης για τον Χαιρετισμό και την Αιγίδα.

Ο ξένος καλεσμένος μας που θα κάνει τη βασική εισήγηση είναι ο αγαπητός φίλος Jean-Luc Sauron, Σύμβουλος Επικρατείας της Γαλλικής Δημοκρατίας, Εντεταλμένος για θέματα Ευρωπαϊκού Δικαίου, Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Paris Dauphine, ο

οποίος έχει μακρά εμπειρία ως εμπειρογνώμων στα θέματα του Συμβουλίου της Ευρώπης. Τον ευχαριστώ για την αποδοχή της πρόσκλησής μας και τον καλωσορίζω.

Στην εκδήλωση εισηγείται από την οπτική γωνία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, ο καθηγητής Λίνος - Αλέξανδρος Σισιλιάνος, Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, ο έλληνας δικαστής ο οποίος διήνυσε μια εντυπωσιακή θητεία στο ΕΔΔΑ, επηρέασε καθοριστικά τη νομολογία, και τιμήθηκε από τους συναδέλφους του εκλεγόμενος στην αρχή αντιπρόεδρος και στη συνέχεια Πρόεδρος του Δικαστηρίου, ο πρώτος και μόνος Έλληνας που έχει καθέξει τη θέση αυτή υπό την προσωπική του ιδιότητα και όχι μέσα από ένα σύστημα εναλλαγής. Είχαμε βέβαια την τιμή ως χώρα να έχουμε τον καθηγητή και αγαπητό φίλο Βασίλη Σκουρή, Πρόεδρο του ΔΕΕ.

Από την οπτική γωνία των Ελληνικών Ανωτάτων Δικαστηρίων, θα εισηγηθούν ο κ. Ιωσήφ Τσαλαγανίδης, Πρόεδρος του Αρείου Πάγου, και ο κ. Ιωάννης Σαρμάς, Πρόεδρος του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Τους ευχαριστώ θερμότατα για την αποδοχή της πρόσκλησης και την παρουσία τους. Θα παρέμβει δε ο *agent* της Ελληνικής Δημοκρατίας ενώπιον του Δικαστηρίου, ο κ. Ιωάννης – Κωνσταντίνος Χαλκιάς, Πρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Σύμφωνα με το πρόγραμμα, πρώτη ομιλήτρια από ελληνικής πλευράς θα ήταν η κα. Κατερίνα Σακελλαροπούλου, Πρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας, η οποία απέχει των δικαστικών της καθηκόντων, άρα και από την παρούσα εκδήλωση στην οποία θα μετείχε υπό την ιδιότητα του προέδρου του ΣτΕ. Παρεκάλεσα τον αντιπρόεδρο ε.τ. του ΣτΕ και Πρόεδρο της Αρχής για τη Διασφάλιση των Επικοινωνιών, κ. Χρήστο Ράμμο, εκ των ενόντων, να αντικαταστήσει την κυρία Σακελλαροπούλου, η οποία και τον εφοδίασε με το υλικό που είχε ετοιμάσει, αν και δεν έχει ανάγκη ο κ. Ράμμος, ο οποίος έχει βαθειά γνώση όλων αυτών των θεμάτων και πλήρη ετοιμότητα συμμετοχής σε παρόμοιες δραστηριότητες.

Θέλω όμως με την ευκαιρία αυτή και ενόψει της συγκυρίας να μου επιτρέψετε να πω δύο λόγια για την Κατερίνα Σακελλαροπούλου:

Η λύπη μου για τη δεοντολογικά επιβεβλημένη αποχή της Κατερίνα Σακελλαροπούλου από τη σημερινή εκδήλωση του Κύκλου στην οποία με μεγάλη, όπως πάντα, προθυμία είχε δεχθεί να μετάσχει – μαζί με τους Πρόεδρους του Αρείου Πάγου, του Ελεγκτικού Συνεδρίου και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου- αντισταθμίζεται στο πολλαπλάσιο από τη χαρά μου για τις τελευταίες εξελίξεις. Από τη χαρά μου για την επιλογή της από τον Πρωθυπουργό προκειμένου να εκλεγεί στον πολιτειακό θώκο και να καταστεί η πρώτη Ελληνίδα Πρόεδρος της Δημοκρατίας.

Το γεγονός ότι η επιλογή του Πρωθυπουργού έγινε αποδεκτή από το μεγαλύτερο μέρος της αντιπολίτευσης και τη συντριπτική πλειοψηφία της Βουλής των Ελλήνων προσδίδει στη, μετα βεβαιότητας, αναμενόμενη, εκλογή της Κατερίνας Σακελλαροπούλου την ερχόμενη Τετάρτη, τις διαστάσεις μιας συναινετικής και ομόθυμης εκλογής και φωτίζει τη συνταγματική περιγραφή της θεσμικής αποστολής του Αρχηγού του Κράτους. Αποστολής αυστηρά οριοθετημένης, αλλά σημαντικής για τη λειτουργία του πολιτεύματος και το ύφος του δημοσίου βίου που είναι εξίσου σημαντικό με το ήθος του.

Τα προφανή και αυτονόητα έχουν λεχθεί. Η πρώτη γυναίκα Πρόεδρος του Συμβουλίου της Επικρατείας ανυψώνεται σε πρώτη γυναίκα Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Οι συμβολισμοί είναι εξαιρετικά ευανάγνωστοι.

Αυτά όμως δεν θα αρκούσαν σε βάθος χρόνου. Όπως δεν θα αρκούσε η δικαστική εμπειρία, η ευφυΐα, η ενσυναίσθηση, η επαφή με την κίνηση των σύγχρονων ιδεών, η γνώση της κοινωνικής πραγματικότητας.

Ως φίλος της επί πολλές δεκαετίες θεωρώ ότι το κρίσιμο στοιχείο είναι το γεγονός ότι η αντίληψή της για τα πράγματα υπερβαίνει με ταχύτητα την δικανική προσέγγιση και στοχεύει στην ουσία. Η νέα Πρόεδρος της Δημοκρατίας αντιλαμβάνεται τους καταναγκασμούς της πολιτικής και τα παίγνια της Ιστορίας. Παρότι εκπαιδευμένη στην «υποχρέωση επιφυλακτικότητας» που είναι σύμφυτη με τη δικαστική ιδιότητα, έχει συγκροτημένες και ισχυρές απόψεις για τους θεσμούς, την κοινωνία, τις ανθρώπινες σχέσεις που είναι η ουσία της πολιτικής. Γνωρίζει πολύ καλά ότι το ανυπέρβλητο δίλλημα στην πολιτική είναι η σύγκρουση ανάμεσα στην «ηθική της ευθύνης» που βασίζεται στα πραγματικά δεδομένα και το καθήκον αλήθειας και την «ηθική της πεποίθησης» που επικαλείται την επιθυμία ή τους ευσεβείς πόθους.

Γνωρίζει ότι τώρα ανήκει διανοία, ψυχή τε και σώματι στο Έθνος, στην Πολιτεία. Ότι έχει καταστεί κοινό κτήμα του Ελληνικού λαού και εγγυήτρια της ευρυχωρίας και της συμπεριληπτικότητας της Ελληνικής Δημοκρατίας.

Καλείται δε στα ενδότερα του παραπετάσματος της εθνικής και δημοκρατικής μας λειτουργίας σε στιγμές συμβολικά και πραγματικά κρίσιμες.

Καλείται να προσωποποιήσει την Ελληνική Δημοκρατία στο έτος του μεγάλου εορτασμού, το 2021, στο έτος κατά το οποίο η Πατρίδα θα κληθεί να επιλέξει ανάμεσα στην επανάληψη στερεοτύπων και κοινοτοπιών ή στη διεξαγωγή ενός αναγεννητικού αναστοχασμού. Ανάμεσά στην υπερηφάνεια για λόγους ιστορικής αλήθειας και την αλαζονεία για λόγους ιστορικής ψευδαίσθησης.

Καλείται να εκπροσωπήσει διεθνώς τη Χώρα σε μία περίοδο όξυνσης των θεμάτων της εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής ασφάλειας και άμυνας. Τώρα που ο πατριωτισμός πρέπει να βασίζεται στη γνώση, το σθένος, τη φρόνηση, την εθνική στρατηγική αυτοσυνειδησία και όχι στην εύκολη ρητορεία.

Είμαι βέβαιος ότι θα πετύχει απολύτως. Της ευχόμαστε όλοι μας να είναι η Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας του μέλλοντος, που πατάει γερά στην συνείδηση της Ιστορίας.

Σας ευχαριστώ